

מחשבות על חינוך: מה הייתי לוקח מקורס הODT לבית הספר?

מאת סרגיי מסנקו ונטע גלעדי

אחד הכלים הראשונים שקיבלנו בקורס הODT הוא השימוש במשחקים 'שוברי קרח' שמטרתם העיקרית היא לגרום לחברי הקבוצה להכיר זה את זה ולהרגיש בנוח. זה מה שמוביל לגיבוש קבוצתי בצורה טבעית ולא כפוייה. כשמורה מגיע לכיתה חדשה שהוא לא מכיר, זו דרך מעולה לפתוח את השנה וליצור היכרות בינו לבין התלמידים, בנוסף לתחושה של קרבה, ודרך מצוינת לרכוש את אמונם של התלמידים. שוברי הקרח הם למעשה בסיס ראשוני ליצירת חוזה קבוצתי - הסכם ומערכת הבנות או חוקים אשר הקבוצה קובעת לעצמה.

להמשך הפעילות והעבודה המשותפת, החוזה הוא דינאמי ונתון לשינויים, ומטרתו ליצור אווירה של כבוד בכיתה, להגדיר מטרות משותפות, למידה משותפת וצמיחה קבוצתית, ובעצם מהווה הסכם "לשחרר" מחשבות והתנהגויות שליליות ולהתקדם אל עבר התנסויות מלמדות, חיוביות ובונות. לדעתנו, אפשר וחשוב להכניס את החוזה הקבוצתי לבית הספר ולהתאימו לכיתה אותה אנו מלמדים ורוצים להוביל לכיוון מסוים. החוזה יכול לתת מענה למספר קשיים שעלולים להתרחש בכיתה:

-מפחית התנגדויות - הקבוצה לוקחת אחריות על עצמה.

-מציב גבולות ברורים לעבודה בהמשך – הילדים מבינים ומסכימים על החוקים והנהלים של השיעור.

-מייצר מטרות משותפות וחזון בר השגה – לתת לילדים מקום להביע את הרצונות והשאיפות שלהם וללוות אותם בתהליך במסגרת השיעורים.

-מאפשר למורה להיות מעורב בצורה אקטיבית במקרה של סיכון לפגיעה פיזית או רגשית במהלך הפעילות – המורה משמש כמנחה בעת כתיבת החוזה הקבוצתי ולכן יבין טוב יותר מתי דרושה התערבות.

בסוף תהליך כתיבת החוזה, כלל הקבוצה חותמת להסכמת התנאים ורצוי שהוא יהיה מוצג במקום גלוי וישמש כעוגן לחברי הכיתה.

בשלב יותר מתקדם, כשנהיה מורים בבית הספר ונכיר טוב יותר את התלמידים שלנו, נוכל לקחת מODT כלים שקשורים לעיבוד, להנחיה ולהדרכה, להיות פחות במקום של "המורה" ויותר במקום של "מנחה" שמוביל בדרך שונה מהדרך המסורתית ששולטת בבית הספר.

אחד המצבים בהם רצוי להשתמש בעיבוד הוא, למשל, כאשר קורה אירוע יוצא דופן במהלך השיעור. אפשר לעצור, לשבת במעגל ולדון ביחד עם הילדים על מה שקרה, למה לדעתם זה קרה, ואיך זה משליך על הקבוצה, על האווירה הכיתתית וברמה האישית.